

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 59/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi autoverolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä joulukuuta 2010 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi autoverolain muuttamisesta (HE 290/2010 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

- LA 24/2009 vp — Juha Hakola /kok ym.:
Laki autoverolain muuttamisesta
(25.3.2009)
- LA 121/2009 vp — Markku Rossi /kesk ym.:
Laki autoverolain 28 §:n muuttamisesta
(9.12.2009)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Hanne-Riikka Nalli, valtiovarainministeriö
- hallintojohtaja Ari Rouhe, ulkoasiainministeriö
- tulliveropäällikkö Netta Voutilainen, Tullihallitus
- toimitusjohtaja Lauri Säynäjoki, Suomen Taksiliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Autoalan Keskusliitto ry
- Autoliitto ry
- Autotuoajat ry
- Suomen Taksiliitto
- valtiovarainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi autoverolakia. Autoverolain muuttoajoneuvoille myönnettäviä veronalennuksia koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että maahan muuttoa koskevista määräajoista säädettäisiin nykyistä joustavammin. Laissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että kun ulkomailla oleskelu tapahtuu seudulla, jossa muuttoajoneuvoksi tarkoitettua ajoneuvoa

ei ole turvallista käyttää, ajoneuvon voisi tuona aikana tietyin ehdoin säilyttää Suomessa.

Taksikäytössä olevien tila-autojen veronhuojennusta ehdotetaan suurennettavaksi siitä, mitä sovelletaan muihin taksiautoihin.

Rekisteröidyn asiamiehen vastuuta koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkistettaviksi. Lisäksi autoverolakiin tehtäisiin eräitä teknisluontoisia tarkistuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Lakialoitteet

LA 24/2009 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan autoverolakiin lisääväksi uusi 26 a §, jonka mukaan ns. muuttoautoalennuksen edellytyksiä lievennetään kriisialueilla työskentelevien osalta. Alennus voitaisiin myöntää siten autoverolain estämättä myös silloin, kun muuttaja on ennen muuttoaan palvellut kansainvälisessä kriisinhallintatehtävässä tai siihen rinnastettavassa tehtävässä toimialueella, joka ei turvallisuustilanne

huomioon ottaen ole mahdollistanut ajoneuvon käyttämistä tai säilyttämistä alueella, ja muuttaja Suomeen palattuaan hankkii ajoneuvon kahden kuukauden kuluessa tehtävän päättymisestä.

Ajoneuvon käyttöön tai edelleenluovutukseen sovellettaisiin samoja edellytyksiä kuin muihinkin muuttoajoneuvoihin.

LA 121/2009 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan autoverolain 28 §:ää muutettavaksi niin, että luvanvaraiseen henkilöliikenteeseen käytettävien taksien autoveron alennuksen kuoleentumisaika lyhennetään 24 kuukauteen nykyisestä 36 kuukaudesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna.

Autoverolakiin ehdotetaan eräitä yksittäisiä muutoksia, joilla halutaan selkiinnyttää ja joustavoittaa nykyisiä säännöksiä. Muutokset ovat kaikkiaan vähäisiä ja kohdistuvat pääosin pieniin erityisryhmiin, ennen muuta muuttoauton tuoviin ja taksiautoilijoihin. Näitä koskevat ehdotukset perustuvat keskeiseltä osin eduskunnan aloitteisiin, kriisialueilta muuttavien autoveron alennuksen osalta lakialoitteeseen LA 24/2009 vp, jonka on allekirjoittanut yli 100 kansanedustajaa. Tilataksien autoveron palautusta koskeva korotusehdotus perustuu puolestaan valiokunnan kannanottoon vuodelta 2008 (VaVM 26/2008 vp — HE 192/2008 vp).

Muut ehdotetut muutokset ovat lähinnä teknisluonteisia täsmennyksiä, joilla selkiinnytetään rekisteröidyn asiamiehen vastuuta ja tarkennetaan käytetyn auton määritelmää. Auton tuonnin ja muuton välistä yhteyttä koskevia aikarajoja joustavoitetaan mm. oikeus- ja verotuskäytännön viitoittamin tavoin.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja ehdotettuja muutoksia asianmukaisina. Valiokunta ehdottaa kuitenkin, että tilatakseja koskeva korotus ulotetaan koskemaan esteettömien

taksien lisäksi takseja, jotka on varustettu koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä. Lisäksi edellytettäisiin, että ajoneuvossa on kuljettajan istuimen lisäksi vähintään seitsemän istuinpaikkaa. Tämä toteuttaisi valiokunnan käsityksen mukaan esitystä paremmin eduskunnan tarkoituksen tukea oppilas-, vanhus- ym. erityisryhmien tarjontaa niin haja-asutusalueilla kuin muualla pitkien kuljetusmatkojen alueilla.

Valiokunta ehdottaa lisäksi vähäisiä täsmennyksiä, jotka koskevat ajoneuvon säilytystä Suomessa ja voimaantulosäännöstä. Valiokunnalla ei ole muutoin huomautettavaa esitykseen.

Kriisialueelta muuttavan autoveron alennus

Autoveron alennus muuttoautosta olisi mahdollinen jatkossa ilman, että ajoneuvoa olisi käytetty tai säilytetty kriisialueena pidettävässä ulkomaisessa asemamaassa. Ajoneuvo tulisi kuitenkin olla ollut muuttajan omistuksessa ennen muuttoja vähintään kuuden kuukauden ajan, ja siitä tulisi tehdä ilmoitus Tullille omistusaajan alkaessa. Lisäksi edellytettäisiin, että maahan muuttava on oleskellut välittömästi ennen muuttoja ulkomailla yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ja tästä ajasta vähintään kuusi kuukautta välittömästi ennen muuttoja kriisialueella.

Jos edellytykset täyttyisivät, ajoneuvon voisi siis säilyttää ulkomailla oloajan Suomessa. Sitä ei voisi kuitenkaan käyttää täällä eikä antaa toisen käytettäväksi. Ajoneuvoa ei voisi myöskään rekisteröidä täällä eikä pitää muualla rekisterissä ennen muuttoa.

Uusi säännös täydentäisi nykyjärjestelmää, joka säilyisi näiltä osin muutoin ennallaan ja olisi siis myös kriisialueelta muuttavan valittavissa toisena vaihtoehtona. Alennuksen määrä, 13 450 euroa, olisi sekin nykyisen tasoinen.

Valiokunta pitää esitystä edellä todetuin tavoin perusteltuna. Ulkoasiainministeriö on katsonut osaltaan, että muuton taloudellisilla edellytyksillä on merkitystä sen toimintaedellytyksiin ja laajemminkin valtion ulkomaantoimintoihin. Valiokunta yhtyy tähän näkemykseen. Uusi säännös vähentäisi myös turhaa ajoneuvojen siirtelyä maasta toiseen.

Tarkoitus on ollut, että muuttoajoneuvoa voisi säilyttää uuden säännöksen mukaan vain Suomessa — ei siis ulkomailla, vaikka auto olisi hankittu sieltä. Jotta tämä kävisi ilmi riittävän selvästi, valiokunta ehdottaa, että uutta 27 b §:ää täsmennetään tältä osin yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin.

Valiokunta huomauttaa lisäksi siitä, että kun auto hankitaan Suomesta täällä käytettäväksi, arvonlisävero on maksettava normaalisti Suomeen. Myös ulkomailta hankittaviin autoihin sovellettaisiin normaaleja arvonlisäverosäännöksiä. Lainmuutoksella ei siis olisi vaikutusta arvonlisäverotukseen.

Ehdotus on valiokunnan käsityksen mukaan muutoin riittävän tiukasti säännelty, niin ettei siihen liity ennalta arvioiden väärinkäytön mahdollisuuksia. Se poikkeaa tässä suhteessa merkittävästi esimerkiksi lakialoitteesta LA 24/2009 vp, jonka mukaan ajoneuvon voisi hankkia vasta Suomeen muuton jälkeen.

Säännös on kuitenkin yleinen, eli se soveltuu myös muihin kuin Suomesta ulkomaille lähteneisiin henkilöihin, esimerkiksi kriisialueelta tuleviin pakolaisiin. Kun veronhuojennus edellyttää ilmoitusta Tullille, säännöksen soveltamisesta saadaan reaaliaikaista tietoa, ja sääntelyä voi-

daan kehittää tarpeen mukaan mahdollisten väärinkäytösten estämiseksi.

Valiokunta ei näe ongelmaa myöskään siinä, ettei laissa ole määritelty kriisialuetta. Säännöksestä ilmenee, että kysymys on joka tapauksessa alueesta tai valtiosta, jonka turvallisuustilanne on heikentynyt oleellisesti terrorismin, sotatilan tai muun niihin rinnastuvan syyn vuoksi. Johtoa voi hakea perusteluissa mainittujen ulkoasiainministeriön julkaisemien matkustusohjeiden lisäksi myös ulkomaanedustuksen korvauksista annetulla lailla (596/2006) säädettyyn korvausjärjestelmään sisältyvästä olosuhdeluokituksesta, vaikka kumpaakaan säännöstöä ei ole sinänsä luotu tällaiseen tarkoitukseen. Mahdollisissa epäselvissä tilanteissa voi aina pyytää ennakkotiedon Tullilta.

Muuttoajoneuvoja koskeva alennus on ollut alun perin tarpeen, jotta vältetään muuttotavaroihin muutoin mahdollisesti kohdistuva kaksinkertainen kulutusverotus. Käytäntö on muodostunut kuitenkin ajan myötä alkuperäistä tarkoitusta väljemmäksi. Nyt käsiteltävä ehdotus on linjassa nykyisen järjestelmän kanssa. Esityksessä on huomautettu kuitenkin siitä, että huojennuksen tarve voi pienentyä nykyisestä EU:n oikeuskäytännön ja eri maissa tapahtuvan lainsäädännön kehityksen myötä. Valiokunta yhtyy sen vuoksi perusteluissa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan sääntelykokonaisuutta voi olla tarpeen arvioida silloin uudelleen.

Esteettömien tilataksien taksipalautus

Esteettömille tilataksille myönnettävää taksipalautusta on tarkoitus korottaa 12 000 euroon nykyisestä 9 600 eurosta. Kysymys on ajoneuvoista, joissa on LvMA 723/2009:n mukainen varustus ja joissa on kuljettajan istuimen lisäksi vähintään seitsemän istuinpaikkaa.

Esitys perustuu edellä todetuin tavoin valtiovarainvaliokunnan kannanottoon vuodelta 2008. Valiokunta piti tuolloin aiheellisena selvittää taksipalautuksen enimmäismäärän porrastusta esimerkiksi henkilökuljetuskyvyn (istuinpaikkojen) perusteella. Muutoksen ajateltiin olevan perusteltu mm. tilataksille. Ajatuksena oli ottaa huomioon mm. haja-asutusalueiden oppilas-,

vanhus- ym. erityiskyytien asettamat erityistarpeet ja riittävä liikenneturvallisuus. Valiokunta ei pitänyt sen sijaan taksipalautuksen yleistä korotusta perusteltuna eikä ympäristöperusteisen autoverotuksen linjausten mukaisena.

Nyt ehdotettu korotus koskee siis vain suuri- kokoisia esteettömiä takseja. Tällä on haluttu taata niiden riittävä määrä. Pääosa tilatakseista rekisteröidään kuitenkin jo nyt inva-takseiksi, jotka ovat kokonaan vapaita autoverosta. Muita tilatakseja käytetään asiantuntijakuulemisessa saadun selvityksen¹ mukaan pääosin koulu- ja päivähoitokuljetuksissa. Vaatimus esteettömyydestä johtaisi niiden osalta turhaan ja veroedun syövään ylivarusteluun.

Valiokunta esittää näillä perusteilla, että korotettu taksipalautus ulotetaan myös takseihin, jotka on varustettu koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä. Tällä tarkoitettaisiin LvMA 553/2006:n² mukaista varustusta. Asetuksen 2 §:n mukaan, jos auto on varustettu koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä, matkustajien määrä voi ylittää rekisteriin merkityn istumapaikkojen lukumäärän. Asetuksessa on määritelty myös matkustajien enimmäismäärät suhteessa istumapaikkojen määrään tällaisissa tapauksissa. Ajoneuvon hyväksymisen koululaiskuljetuksiin merkitään ajoneuvon rekisteritietoihin.

Lisäksi edellytettäisiin esteettömien tilataksien lailla, että ajoneuvossa on kuljettajan istuimen lisäksi vähintään seitsemän istuinpaikkaa. Kysymys olisi siis myös tällöin suuresta erityisvarustellusta taksista. Korotus kompensoisi tällaisten ajoneuvojen korkeaa hankinta- ja varusteluhintaa. — Muutoksen taloudellinen merkitys valtiolle ei olisi kovin suuri, noin 250 000 euroa vuodessa.

¹ Vuonna 2010 rekisteröitiin 441 tilataksia, joista inva-takseiksi 344 autoa, Suomen Taksiliikenteen lausunto 13.1.2011.

² LvMA 553/2006, Liikenne- ja viestintäministeriön asetus koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä, annettu 21.6.2006.

Lakialoitteet

Valiokunta esittää, että lakialoitteet hylätään.

Yksityiskohtaiset perustelut

27 b §. Pykälässä säädetään niistä edellytyksistä, joilla kriisialueelta muuttava voi saada autoveron alennuksen.

Valiokunta esittää, että säännöksen 1 momenttiin lisätään uusi 3 kohta, jonka mukaan ajoneuvoa on säilytettävä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna aikana Suomessa. Ajoneuvo voitaisiin hankkia edellä todetuin tavoin ulkomailta, mutta se olisi säilytettävä Suomessa. Muual- la kuin Suomessa säilytettävään ajoneuvon sovellettaisiin autoverolain 25 §:n mukaisia yleisiä muuttoajoneuvosäännöksiä.

Esityksen 3 ja 4 kohdat siirtyisivät vastaavasti uusiksi 4 ja 5 kohdiksi. Niiden sisältö pysyisi muutoin ennallaan.

28 §. Pykälässä säädetään yleisestä ja korotetusta taksipalautuksesta.

Valiokunta esittää, että korotettu taksipalautus koskisi esteettömien tilataksien lisäksi myös takseja, jotka on varustettu koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä ja joissa on kuljettajan istuimen lisäksi vähintään seitsemän istuinpaikkaa.

Voimaantulosäännös. Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sitä sovellettaisiin ajoneuvoihin, joiden ensimmäinen veron määräytymispäivä on lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Siten esimerkiksi kriisialueilta muuttavan autoveron alennukseen liittyvä kuuden kuukauden aika alkaa kulua, kun laki on tullut voimaan ja Tullille on tehty ilmoitus ajoneuvon omistuksesta ja omistustajan alkamisesta.

Koska laki ei ole takautuva, voimaantulosäännöksestä tulisi poistaa selvyiden vuoksi siihen erehdyksessä jäänyt vuosiluku (2010).

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakialoitteet LA 24/2009 vp ja LA 121/2009 vp hylätään.

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

autoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan autoverolain (1482/1994) 4 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 25 §:n 1 ja 3 momentti, 27 §:n 2 momentti ja 28 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentti laissa 5/2009, 10 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti laissa 266/2003, 25 §:n 1 momentti laissa 925/2001 ja 3 momentti laissa 421/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 27 b § seuraavasti:

4, 10, 25 ja 27 §
(Kuten HE)

27 b §

Edellä 25 §:ssä tarkoitettu alennus autoverosta myönnetään myös seuraavien ehtojen täyttyessä:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) ajoneuvoa säilytetään 2 kohdassa mainittuna aikana Suomessa,

4) ajoneuvoa ei ole ennen muuttoa Suomeen rekisteröity Suomessa, eikä se 2 kohdassa mainittuna aikana ole rekisterissä muuallakaan, ja

5) ajoneuvosta on 2 kohdassa tarkoitetun omistujan alkaessa tehty tullille ilmoitus, josta käyvät ilmi ajoneuvon yksilöintitiedot, tiedot ajoneuvon hankinnasta, oleskelusta 1 kohdassa tarkoitetulla alueella sekä suunnitellusta ajoneuvon säilytyksestä. Tullihallitus voi antaa ilmoituksesta tarkempia säännöksiä.

(2 mom. kuten HE)

Ajoneuvon luovutuksen määräaika lasketaan alkavaksi 1 momentin 1 kohdan mukaisen oles-

kelun alkamisesta tai 5 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä. Jos ajankohdat poikkeavat toisistaan, määräaika alkaa näistä myöhäisemmästä.

(4 mom. kuten HE)

28 §

Autoveroa alennetaan enintään 9 600 eurolla autosta, joka Suomessa ensi kertaa rekisteröitäessä merkitään käytettäväksi taksiliikennelain (217/2007) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettuun tilausliikenteeseen ja jota sen omistaja pääasiallisesti käyttää tällaiseen liikenteeseen. Alennus on enintään 12 000 euroa, jos taksi on esteetön tai se on varustettu koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä ja siinä on kuljettajan istuimen lisäksi vähintään seitsemän istuinpaikkaa. Veron alennusta pienennetään kuitenkin yhdellä kolmaskymmeneskuudesosalla jokaista täyttä tai alkavaa kalenterikuukautta kohden, jonka ajoneuvo on muualla kuin Suomessa ollut käytössä

VaVM 59/2010 vp — HE 290/2010 vp

ennen sen rekisteröintiä edellä mainittuun käyttöön.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta (poist.). Lakia sovelletaan ajoneuvoihin, joiden ensimmäinen veron määräytymispäivä on lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Hannes Manninen /kesk	Olli Nepponen /kok
vpj.	Kari Rajamäki /sd (osittain)	Kirsi Ojansuu /vihr
jäs.	Matti Ahde /sd	Heikki A. Ollila /kok
	Christina Gestrin /r	Markku Rossi /kesk
	Pertti Hemmilä /kok	Matti Saarinen /sd
	Bjarne Kallis /kd	Petri Salo /kok
	Kyösti Karjula /kesk	Sari Sarkomaa /kok (osittain)
	Esko Kiviranta /kesk	Minna Sirnö /vas
	Mikko Kuoppa /vas	Pia Viitanen /sd
	Reijo Laitinen /sd	
	Mika Lintilä /kesk	vjäs. Hanna-Leena Hemming /kok.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.